

Nr 13.

Av greve **Hamilton, Alexander, m. fl.**, angående skrivelse till
Konungen med begäran om förslag i fråga om inrättande av spannmålslagerhus.

Inom vårt land har frågan om inrättande av spannmålslagerhus under flere år varit föremål för uppmärksamhet. År 1901 hemställde hushållningssällskapens ombud, att lantbruksstyrelsen ville föranstalta om utredning beträffande sättet för inrättande av dylika lagerhus. Den begärda utredningen igångsattes år 1903 och förslaget överlämnades till lantbruksstyrelsen år 1907. Sedan åtskilliga korporationer samt hushållningssällskapens ombud år 1908 yttrat sig över förslaget, framlade lantbruksstyrelsen detsamma för Kungl. Maj:t, varest ärendet ännu vilar. Även år 1913 behandlade hushållningssällskapens ombud frågan om spannmålslagerhus och i samband därmed frågan om s. k. utförselbevis för spannmål, som lifligt tillstyrktes.

Inrättandet av spannmålslagerhus är en fråga av den allra största betydelse för den svenska spannmålsodlingen. Under senare åren, då ångtröskverk anskaffats, avtröska framförallt de medelstora och mindre jordbrukarne sin spannmål ganska tidigt på hösten och föra densamma i marknaden, som därigenom för en kort tid överfylls. Orsaken härtill är dels att de allra flesta lantmän sakna nödigt magasinsutrymme för spannmåls lagring, dels att de äro i behov av den inkomst försäljningen av spannmålen är avsedd att giva. Den spannmål, som lagras i brist på avsättningsmöjligheter, blir icke så sällan mindre väl behandlad, och som följd därav, särskilt om spannmålen är dåligt bärgad, mindre användbar för avsett ändamål. På grund av i allmänhet låga priser under den egentliga försäljningstiden, hösten, torde icke odlingen

av brödsäd omfattas med det intresse, den onekligen förtjänar, och kvarn-industrien kommer på grund av rådande förhållanden att sakna en jämn tillförsel av inhemsk spannmål, varför behovet av brödsäd i större utsträckning än som vore nödvändigt fylles genom import.

Lagerhusfrågan är följaktligen en viktig fråga för jordbrukets av-sättning, och vore den rätt ordnad, skulle nu förefintliga bristfälligheter kunna i avsevärd mån rättas. Men frågan har även från andra synpunkter, såsom den senare tidens händelser till fullo visat, en långt större räckvidd än man förut tänkt sig. Vi skola i detta sammanhang endast framhålla, att »brödfrågan» under den senare tiden givit anledning till allvarliga bekymmer, och statens livsmedelskommission har på grund av bristande lagerlokaler haft att kämpa med stora svårigheter vid importen av spannmål. Dessa svårigheter skulle givetvis varit vida mindre, om lagerhus funnits att tillgå, liksom säkerligen behovet av importerad spannmål under sådana förhållanden torde hava varit mindre än nu bland annat därigenom att partier, som sedermera i icke obetydlig utsträckning utfodrats till kreaturen, genom lagerhusen kommit ut i den allmänna marknaden. Härtill kommer, att myndigheterna i god tid fått en mera exakt kännedom om spannmållstillgången, varigenom importen kunnat tidigare ordnas. Vidare har behovet av lagerhus för arméns behov framträtt. Även om man anser sig icke för framtiden hava att räkna med så exceptionella förhållanden, som under senare tiden varit rådande, bör dock lärdomar hämtas av vad som förekommit, så att vi äro rustade att för framtiden möta även sådana svåra tider som de närvarande.

Spannmållagerhusfrågan kan näppeligen ordnas utan statens mellankomst i en eller annan form. Äfven om spannmållagerhusföreningar bildas, där icke redan nu förekommande centralföreningar äro i tillfälle att medverka för frågans lösning, sakna dessa föreningar dock möjlighet att anskaffa såväl byggnads- som rörelsekapital, och ett samarbete mellan staten och enskilda sammanslutningar torde sålunda vara nödvändigt. Vi tilltro oss emellertid icke att ange några direktiv för frågans lösning, utan densamma torde tarva en skyndsam och allsidig utredning, varvid senaste tidens erfarenheter böra beaktas. Vid denna utredning bör enligt vår uppfattning frågan om utförselbevis, varförutan en lösning av spannmållagerhusfrågan svårligen torde kunna ske, upptagas till prövning.

Med hänvisning till vad vi tillåtit oss anföra och med ytterligare

understrykande av frågans betydelse för hela vårt folk, hemställes vördsam,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en allsidig och skyndsam utredning av frågan om spannmålslagerhus, samt att Kungl. Maj:t därefter ville för riksdagen framlägga det förslag, var- till utredningen kan föranleda.

Stockholm den 22 januari 1915.

Alexander Hamilton.

Klas Malmborg.

K. J. A. Gustafsson.

Birg. Jönsson.

C. Magnusson.

P. A. Forssman.
